

- комплексне використання можливостей трудового навчання задля творчого вираження особистості учня;

- формування навичок поведінки в суспільстві відповідно до моральних, естетичних та інших норм шляхом проведення різноманітних форм виховної роботи.

Отже, завдяки використанню здоров'язбережувальних технологій, вчителю трудового навчання вдається істотно вплинути на результативність як власної педагогічної діяльності, так і самопочуття учнів, якість засвоєння ними навчального матеріалу.

Список використаної літератури

1. Ващенко О. Здоров'язберігаючі технології в загальноосвітніх навчальних закладах / О. Ващенко, С. Свириденко // Директор школи. – 2006. – № 20. – С. 12-15.
2. Демешкевич М. А. про раціональну організацію режиму як засобу збереження здоров'я молодших школярів / М.А. Демешкевич, В.О. Сухомлинський // Методичний збірник Центру методичної та соціально – психологічної служби управління освіти Кіровоградської міської ради. – Кіровоград, 2013.– С. 94 – 102.
3. Омельченко С. Здоров'язбережувальна педагогіка: сучасні тенденції та перспективи розвитку / С. Омельченко, Л. Каліберда // Рідна школа. – 2012. – № 7. – С. 25 – 28.
4. Сухомлинський В.О. Вибрані твори: у 5 т. / В.О. Сухомлинський. – К.: Радянська школа, 1976-1977. – Т.1. – 654 с.; Т.2. – 670 с.; Т.3. – 670 с.; Т.4. – 640 с.; Т.5. – 639 с.
5. Трудове навчання 5-9 класи : практичний посібник для вчителів / С.М. Дятленко, В.М. Лещук, О.Ю. Медвідь. Харків : Видавництво «Ранок», 2017. 128 с.

ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ УСВІДОМЛЕНОГО СТАВЛЕННЯ ЩОДО НЕОБХІДНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ БЕЗПЕЧНОГО ЖИТТЄВОГО СЕРЕДОВИЩА

*Кудря О.В.
м. Полтава*

***Анотація.** В статті автором здійснюється аналіз можливостей формування в учнів у процесі трудового навчання такої ключової компетентності як «Екологічна грамотність і здорове життя». Доводиться, що засобами змісту предмету можна сформулювати в учнів усвідомлене ставлення щодо необхідності організації безпечного життєвого середовища.*

***Ключові слова:** трудове навчання, навчальний процес, ключова компетентність, безпечне життєве середовище.*

Важлива проблематика сьогодення – це навчання підростаючого покоління особливостям збереження власного здоров'я та вмінню формувати безпечне життєве середовище.

На даний час в освіті прослідковуються закономірні зміни, які пов'язані із переосмисленням навчально-виховного процесу, його наповненням здоров'язберігаючими технологіями [1]. Змінюється і змістове наповнення навчальних предметів, більша увага приділяється питанням екологічної грамотності, здоровому способу життя, безпеці життєдіяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Праці М. Гриньової, Л. Пономарьової, С. Кириленка, Б. Шияна висвітлюють питання змісту й організації оздоровчої освіти та

виховання школярів. Проблематиці техніки безпеки на уроках трудового навчання приділено значну увагу, про що свідчать дослідження: І. Волошук, О. Бокшиц В. Поляков, В. Сидоренко, Н. Щетини, Д. Тхоржевського та інших.

Метою статті є аналіз можливостей формування в учнів усвідомленого ставлення щодо необхідності організації безпечного життєвого середовища.

У процесі трудової підготовки учнів 5-9 класів у них формуються ключові і предметні компетентності. Під поняттям «Ключова компетентність» розуміють знання, уміння і навички у комплексі зі сформованою життєвою позицією учня [2; 3].

Однією з важливих ключових компетентностей, яку передбачено сформувати в учнів є компетентність «Екологічна грамотність і здорове життя». Основними компонентами є певні уміння, певне ставлення та навчальні ресурси. Зупинимось на цих компонентах детальніше.

Уміння, які формуються в учнів у навчальному процесі: безпечна організація процесу зміни навколишнього середовища для власного здоров'я та безпеки довкілля; вирішення можливого негативного впливу штучних матеріалів, володіння прийомами їх безпечного використання; безпечне користування побутовими електроприладами.

У навчальному процесі передбачено формування в учнів шанобливого і економного ставлення до конструкційних матеріалів природного походження, свідомого ставлення щодо організації власної навчально-пізнавальної та проектної діяльності.

Навчальними ресурсами є проектування та виготовлення виробів з конструкційних матеріалів хімічного походження; організація робочого місця під час виконання технологічних операцій, опорядження та оздоблення виробів.

Для того, щоб сформувати ключові і предметні компетентності у зміст предмету є закладеними певні наскрізні змістові лінії. Однією з них є змістова лінія «Здоров'я і безпека». Особливо важливо, що основним її призначенням (як і інших змістових ліній) є формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях, у навчальному процесі виконувати практичні завдання, які є наближеними до життя.

Змістова лінія «Здоров'я і безпека» має конкретне спрямування, що полягає у формуванні учнів як духовних, емоційних, соціальних та фізично повноцінних членів суспільства, здатних не лише вести здоровий спосіб життя, але і формувати безпечне життєве середовище.

Що стосується учнів п'ятих та шостих класів, то засобами змісту навчального матеріалу вчитель орієнтує їх на розуміння того, що необхідно дотримуватися правил безпечної праці та правильно організувати своє робоче місце. Вчить їх безпечному користуванню електроприладами та інструментами під час занять, орієнтує учнів на безпечне користування ними в домашніх умовах. Навчає аналізувати інформацію щодо товарів для подальшого збереження особистого здоров'я.

У сьомих, восьмих та дев'ятих класах учнів навчають правилам безпечної праці при виконанні технологічних операцій, акцентують увагу на їх дотриманні. Вчать розумінню шкідливості впливу фарбових матеріалів на стан здоров'я людського організму та знанню способів запобігання дії цих фарбових матеріалів. Навчають учнів правилам догляду за одягом та взуттям, дотриманню санітарно-гігієнічних вимог щодо вибору, догляду та носіння одягу і взуття. Вчать особливостям розпізнавання маркування пластмас з метою визначення того, як впливають штучні матеріали на людський організм та здоров'я людини в цілому, а також як впливають на навколишнє середовище. Навчають розумінню факторів впливу хімічних матеріалів на здоров'я людини.

Таким чином, засобами змісту навчального предмету «Трудове навчання» учнів 5-9 класів у навчальному процесі можна навчити формувати безпечне життєве

середовище знання, сформувати у них усвідомлене ставлення до ведення здорового способу життя.

Список використаної літератури

1. Бойко Т. В. Здоров'язберігаючі технології і сучасна система освіти / Т.В. Бойко. // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Педагогічні науки. – 2013.
2. Навчальна програма «Трудове навчання», 5–9 класи. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>
3. Пометун О.І. Компетентнісний підхід – найважливіший орієнтир розвитку сучасної освіти // Рідна школа. – 2005. – №1. – С. 65–69

ОРГАНІЗАЦІЯ БЕЗПЕЧНИХ УМОВ ПРАЦІ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ УЧНІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИГОТОВЛЕННЯ В'ЯЗАНИХ ВИРОБІВ

Дубік Н.П.
м. Полтава

***Анотація:** У статті аналізуються особливості організації безпечних умов праці під час навчання учнів технології виготовлення в'язаних виробів. Розкривається питання методики навчання учнів правилам техніки безпеки при роботі зі спицями та гачком.*

***Ключові слова:** трудове навчання, ключові компетентності, безпечне життя в середовищі, правила безпеки праці, технологія в'язання гачком.*

Зміст навчальної програми з трудового навчання орієнтовано на формування в учнів ключових і предметних компетентностей, які покликані наблизити процес трудового навчання до життєвих потреб учня, його інтересів та природних здібностей. У формуванні ключових компетентностей беруть участь усі навчальні предмети, інтегруючи процес навчання навколо них. Кожен предмет, маючи власний компетентнісний потенціал, вносить свій внесок у формування ключових компетентностей, тобто у творення навчального середовища української школи.

Розробкою теорії компетентнісного підходу в освіті займалися та висвітлювали у своїх працях як зарубіжні учені Р. Бадер, Д. Мертенс, Б. Оскарсон, А. Шелтен, так і вітчизняні – Бібік, Л. Ващенко, І. Єрмаков, О. Пометун, О. Овчарук, Л. Паращенко, С. Трубачева та інші.

Однією із ключових компетентностей, що формують навчальне середовище сучасної української школи є екологічна грамотність і здорове життя. Змістова лінія «Екологічна безпека та сталий розвиток» націлена на формування соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості в учнів, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.

При організації безпечних умов праці під час навчання учнів технології виготовлення в'язаних виробів, необхідно розвивати в учнів: уміння безпечно організувати процес зміни навколишнього середовища для власного здоров'я та безпеки довкілля; вирізняти можливий негативний вплив штучних матеріалів та володіти прийомами їх безпечного застосування; приділяти увагу школярів до шанобливого і економного ставлення до конструкційних матеріалів природного походження; усвідомлення необхідності безпечної організації власної навчально-пізнавальної та проектної діяльності. При формуванні навчальних ресурсів закладено